

Illustraties Marianne Vanhauwaert
**Cindy
Verhulst
en
Katrien
Vanhauwaert**

GROTE WOORDEN BIJ KANKER

acco

Eerste druk: 2014

Gepubliceerd door
Uitgeverij Acco, Blijde Inkomststraat 22, 3000 Leuven, België
E-mail: uitgeverij@acco.be - Website: www.uitgeverijacco.be

Voor Nederland :
Acco Nederland, Westvlietweg 67 F, 2495 AA Den Haag, Nederland
E-mail: info@uitgeverijacco.nl - Website: www.uitgeverijacco.nl

Omslagontwerp: www.frisco-ontwerpbureau.be

© 2014 by Acco (Academische Coöperatieve Vennootschap cvba), Leuven (België)

Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by mimeograph, film or any other means without permission in writing from the publisher.

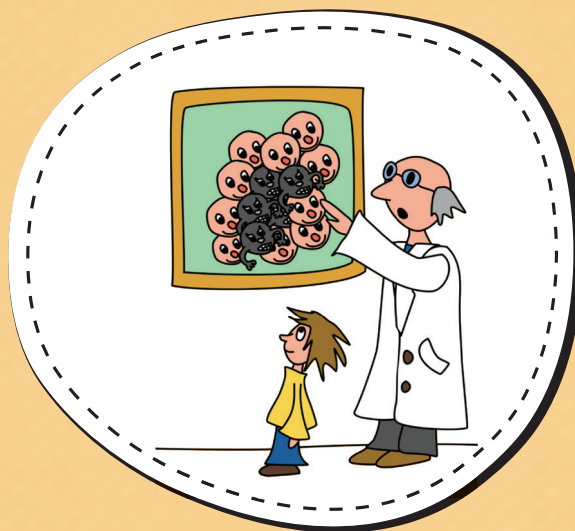

Tekst: Cindy Verhulst – Katrien Vanhauwaert

Illustraties: Marianne Vanhauwaert

Grote woorden bij kanker

Eenvoudig uitgelegd

Acco Leuven / Den Haag

VOORWOORD

Als psychologen op de dienst Oncologie hebben we ervaring opgebouwd rond psycho-educatie.

We merkten al gauw dat **kinderen met heel wat vragen zitten** over kanker en over de behandeling. Via individuele kindtherapie en groepstherapie voor kinderen van kankerpatiënten hebben we antwoorden moeten zoeken op de grote vragen van kinderen: 'Wat is kanker? Wat is chemo? Kan men genezen? Kan men sterven? Is het besmettelijk?'

Onze zoektocht naar antwoorden is bekroond met de Innovation 2 Care Prijs 2013. Binnen de categorie **I2C Tools** ontving de groepsbegeleiding voor kinderen van kankerpatiënten de publieksprijs. Het bewijs dat het grote publiek aanvoelt hoe belangrijk het is om het volledige gezin te ondersteunen.

Kinderen gaan immers op zoek naar antwoorden bij de volwassenen die hen omringen in het dagelijkse leven. Maar wanneer het woord 'kanker' valt, sta je **als volwassene ook met de mond vol tanden**. Dat kan zijn wanneer je als (groot)ouder de diagnose kanker hebt gekregen, wanneer je kind de diagnose kreeg, wanneer je als leerkracht je leerling in de klas mee wilt ondersteunen of wanneer je als hulpverlener de vraag krijgt: 'Hoe zeg ik het tegen mijn kind?' Voor ieder van jullie hebben we een apart luik met tips uitgeschreven, een handleiding om met dit boekje aan de slag te gaan.

De meerwaarde van dit boekje ligt volgens ons in:

- het aan bod komen van de drie behandelingen: operatie, chemotherapie en radiotherapie
- de eenvoud en duidelijkheid van de tekst en de afbeeldingen
- de focus op informatie
- de ruime bruikbaarheid doordat de patiënt geen typische kenmerken heeft
- het visualiseren van de evolutie van kanker via een eenvoudig werkblad
- de link met de praktijk: de prenten en de tekst werden uitgetest en aangepast tijdens het werken met vele ouders en kinderen.

Instinctief hebben we de reactie om elkaar te sparen. Kinderen voelen echter meteen de angst en spanning die de ouder in zich draagt. Wij zijn ervan overtuigd dat het net wel helpt om kinderen uitleg te geven. De woorden en prenten in dit boek zijn bedoeld om de drempel te verlagen. Het is een hulpmiddel met correcte, kindvriendelijke informatie om het grote woord 'kanker' bespreekbaar te maken.

Het boek kan op verschillende manieren gebruikt worden. De prenten zijn een heel belangrijk onderdeel omdat ze eenvoudig en duidelijk zijn. Ze spreken voor zich. De tekst biedt de lezer woorden om het geheel bevattelijk te maken. Door de eenvoud van de prenten en de uitleg verkleint de taboesfeer die kanker met zich meebrengt. Het boek hoeft niet van A tot Z gelezen te worden, je kunt er die delen uithalen die van toepassing zijn op jouw eigen situatie.

Wij hopen jou met dit boekje alvast **handvatten** aan te reiken om kanker en de behandeling ervan gemakkelijker bespreekbaar te maken voor jou en je omgeving. Voor kinderen is het meestal nodig om de informatie te herhalen of te herlezen, zodat ze de grote woorden kunnen vatten.

Cindy Verhulst & Katrien Vanhauwaert,
kindertherapeuten

Dankwoord:

Een dankwoordje is gepast voor alle ouders die met ons op pad gingen om hun kinderen te ondersteunen. Door hun vragen zijn we op zoek gegaan naar antwoorden en zo kon dit boekje tot stand komen. Het doet ons veel wanneer kinderen in hun hart laten kijken en we hopen dat jullie pientere opmerkingen anderen kunnen helpen.

We willen ook dokter Van Heddeghem even in de bloemetjes zetten voor de goede samenwerking.

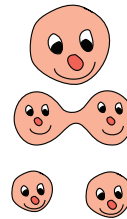
Ons lichaam

Ons lichaam is gemaakt uit cellen, zoals een huis gemaakt wordt van bakstenen. Deze cellen zitten allemaal op elkaar, zoals in de muren van een huis. De cellen zijn zeer klein, zo klein dat je ze met het blote oog niet kunt zien .

Iedereen heeft verschillende soorten cellen: haarcellen, huidcellen, bloedcellen, ...

Cellen beginnen klein maar ze worden groot en maken dan nieuwe cellen.

Die nieuwe cellen zorgen ervoor dat je haar, je nagels en je botten groeien. Nieuwe huidcellen zorgen ervoor dat kleine wondjes weer dichtgroeien als je je gesneden hebt.

Alles, je hele lichaam, vanbinnen en vanbuiten, van kop tot teen, is opgebouwd uit cellen. die zijn dus heel belangrijk, hoe klein ze ook zijn.

Kankercellen

Een persoon met kanker heeft cellen met een fout. Dat zijn kankercellen. Die zien er een beetje anders uit dan gezonde cellen, ze gedragen zich ook anders en maken andere cellen ziek.

Kanker krijgen is nooit leuk. Vaak is er niets te zien aan de buitenkant. Maar met een speciaal fototoestel kan de dokter in het lichaam kijken om te zien of er kankercellen zijn. Hij zoekt waar ze precies zitten. Kun jij ze terugvinden op de foto?

Kankercellen kunnen overal zitten. Bij sommige mensen zitten ze op één plaats, zoals in de longen of in de lever. Maar het kan ook zijn dat kankercellen verspreid zitten over verschillende organen of in de huid.

En weet je wat helemaal vervelend is? Net zoals gewone cellen maken kankercellen ook nieuwe cellen aan. Dus komen er steeds meer bij, en die nieuwe cellen zijn al even gemeen. Het duurt niet lang of er zijn een heleboel kankercellen. Soms kruipen ze samen en vormen ze een gezwel, ook tumor genoemd.

*Kankercellen kunnen **NIET SPRINGEN** naar iemand anders*

*Kanker is **NIET** besmettelijk*

*Kanker is er gewoon, het is **NIEMANDS FOUT***

*Het is niet leuk maar het is **NIET JOUW SCHULD***

Het is goed tijd te maken voor elkaar ...

De volgende zinnen kunnen hierbij helpen, vul ze samen aan:

- De vragen die ik niet durf te stellen, zijn ...
- Er zijn dingen die ik zo graag wil doen, zoals ...
- Op school ...
- Mijn klasgenoten weten niet dat ...
- Als ik boos ben, wil ik ...
- Het liefst speel ik met ...
- Soms ben ik bang dat ...
- Ik droom van ...
- Waarom mag ik niet weten dat ...
- Als ik verdrietig ben, dan ...
- De liefste ...

Tips voor ouders

Bij de diagnose gaat meteen door je hoofd: 'Wat zeg ik aan mijn kinderen?' Onze eerste beschermingsreflex is om kinderen te sparen. Toch voelt en ziet een kind de spanningen en onrust. Zonder uitleg wordt het kind bang. Kinderen vullen met hun fantasie in wat ze niet weten (bv. 'Ik ben stout geweest en nu is het mijn schuld').

Wat helpt

Het voornaamste is het vertrouwen behouden tussen ouder en kind. Kinderen willen ingelicht worden, ook als er gevaar dreigt. Het is normaal dat je als ouder niet weet hoe je eraan moet beginnen of het niet ziet zitten om het zelf te vertellen. Je kunt dan iemand anders toestemming geven om het in jouw plaats te doen, liefst in jouw aanwezigheid. Kinderen weten meer dan je denkt (door de ziekenbezoeken, het haarverlies en de telefoontjes). Ze zijn zeer gevoelig voor alle veranderingen. Dit boekje is gemaakt om je als ouder een houvast te geven om over de diagnose en het ziekteproces te praten. Het boekje samen lezen met je kind heeft een groot aantal voordelen, die we hier voor je opsommen.

De voordelen om de stap naar dit gesprek te zetten zijn groot

- Je houdt de vertrouwensband tussen ouder en kind in stand. Je kind voelt zich opgelucht en je geeft zo ook de boodschap: 'Ik vind je belangrijk en wil je steunen'.
- De spanning die je kind voelt, krijgt woorden en wordt verstaanbaar. Je kind hoort dat kanker niet besmettelijk is en dat het niet zijn schuld is. Dat is belangrijk voor een goede verwerking.

Wanneer kanker toeslaat, schieten woorden vaak tekort. Wat vertel ik mijn (klein) kind? Dit boek wil grote woorden als kanker, chemo en bestraling uitleggen op kindermaat; kindvriendelijk maar niet kinderachtig. De tekeningen en doe-opdrachten maken alles visueel concreet en toegankelijk voor jong en oud.

Kanker veroorzaakt een rollercoaster van emoties en gezinsleden reageren doorgaans zeer verschillend op schokkende gebeurtenissen. Via gespreks- en speltechnieken brengt dit boek de gemeenschappelijke bezorgdheden naar de oppervlakte. De opdrachten geven je als ouder zicht op de zorgen van je kind en helpen je om de verwerking samen aan te gaan. De combinatie van correcte informatie, tekeningen en creatieve opdrachten slaat een brug tussen ouder en kind.

Leerkrachten en hulpverleners krijgen met deze handleiding een houvast aange-reikt om het gesprek aan te gaan. Stap voor stap staat beschreven hoe een groepsgesprek, gezinsgesprek en individueel gesprek aangepakt kan worden.

Dit verhelderende boekje over kanker helpt gezinnen weer dicht bij elkaar te komen, door de pijn, de verwarring en het verdriet heen.

Cindy Verhulst is psychologe en specialiseerde zich in rouwbegeleiding en kinder- en jeugdpsychotherapie. Door haar werk binnen de bijzondere jeugdzorg, oncologie en palliatieve zorgen heeft ze ervaring met individuele therapie en groepstherapie bij kinderen, en met gezinsgesprekken.

Katrien Vanhauwaert is psychologe en kindertherapeute. Zij specialiseerde zich vooral in rouw- en verliesverwerking.

